Nr. 10. Podgórze, 25. maja 1905 r. Rok V.

PRZEGLĄD CERAMICZNY

Rocznik I. „Przegląd Ceramiczny“, Rocznik II. III. i IV. „Przewodnik dla ceglarzy.

wychodzi 10 i 25 każdego miesiąca.

Redaktor: Inżynier **Karol Rolle.**

Przedpłata roczna:
10 Kor. = 5 rsr. = 10 mk. = 12 fr.
Prenumeraty mniejszej jak roczna nie przyjmuje się.
Zeszyt pojedynczy 50 hal.

Wydawcy: Wład. Poturalski i inż. Karol Rolle.
Adres Administracyi i Redakcyi:
Podgórze, św. Floryana 5.

Cena ogłoszeń wynosi: za cm.² 6 hal., Cała strona 20 k., ½ strony 12 k., ¼ str. 7 k., ⅛ str. 4 k., przy 6-krotnem powtórzeniu 10%, 12-krotnem 15%, 18-krotnem 20%, 24-krotnem 25% opustu.

Prenumeratę na Królestwo i Cesarstwo przyjmuje: E. Wende i Sp. Warszawa, Krak. Przedm. 9.

Upraszamy uprzejmie o powoływanie się przy zamówieniach na ogłoszenia „Przegl. ceram.“.

Cegielnia gminna.

Gmina Płaszów postanowiła wybudować cegielnię parową kosztem 100.000 koron. Wydział powiatowy zatwierdził uchwałę rady i zezwolił na zaciągnięcie pożyczki, będziemy mieli zatem wielki nowy zakład przemysłowy, który ma wszelkie dane do rozwoju, zważywszy, że gmina posiada obfite pokłady wybornej gliny. Dla gminy przedsiębiorstwo to będzie bardzo korzystne, bo gmina znalazła dzierżawcę z odpowiednią gwarancyą finansową, który zaraz po wybudowaniu cegielni obejmuje ją we własny zarząd, tak, że gmina nie ponosi żadnego ryzyka. Przy tej sposobności godzi się podnieść, że sprawę nowej cegielni popierał sam marszałek powiatu p. Czecz, który uznaje pożyteczność przedsiębiorstwa dla gminy Płaszów, nie zważając na to, że nowa cegielnia w pierwszym rzędzie zrobi wielką konkurencyę jego własnej cegielni w Bierzanowie.

W sprawie tej znajdujemy w „Nowej Reformie“ następujący artykuł:

We wtorek 18 czerwca odbyła się w Płaszowie komisya z ramienia starostwa w Podgórzu, celem rozpatrzenia sprawy budowy cegielni i dachówkarni kosztem gminy Płaszów. Sprawa ta ma tak szczególne tło, że dotyczące władze koniecznie powinny w nią wglądnąć.

Cała spokojna dotychczas gmina podzieliła się z powodu tej zamierzonej budowy na dwa obozy. Po jednej stronie stanęła ra-

da gminna, do której przystąpił właściciel obszaru dworskiego p. Czecz, po drugiej zszeregowali się wszyscy właściciele realności i gruntów w Płaszowie położonych. P. Czecz, który w Płaszowie miał już 2 cegielnie a żadnej nie prowadzi, wniósł podanie do starostwa z zawiadomieniem, że zamierza budować nową cegielnię i żądał komisyonalnego zbadania planów, oraz wysłuchania stron interesowanych. Przy komisyi okazało się, że zamierzone przedsiębiorstwo ma stanąć na gruncie gminnym, oraz że na koszta komisyi, wygotowania planów, pomiarów itd. łoży Rada gminna, wskutek czego nie można się było dowiedzieć, kto właściwie daje firmę zamierzonemu, niezwykle ryzykownemu przedsiębiorstwu. We wsi mówią otwarcie członkowie Rady gminnej, że cegielnia i dachówkarnia powstać ma kosztem gminy, przy komisyi zaś oświadczał komisarz starostwa p. Czyszczan, że rozchodzi się o załatwienie podania p. Czecza i dlatego wszystkie zarzuty podnoszone przeciw Radzie gminnej, jako p. Czecza nie dotyczące, nie mogą być brane w rachubę.

Stan taki powoduje niezwykłe wzburzenie u wszystkich mieszkańców Płaszowa, gdyż w razie przeprowadzenia przedsiębiorstwa na koszt gminy mieszkańcom groziłoby ogromne niebezpieczeństwo. Adwokat Dr. Bardel, który zastępował właścicieli realności do Rady gminnej nienależących, podał do protokołu szereg zarzutów, z których każdy powinienby skłonić tak władze polityczne, jakoteż Wydział krajowy do pilnego zajęcia się tą sprawą, rozchodzi się tu bowiem o niesłychane obdłużenie gminy na na rzecz w samym zawiązaniu chybioną.

(C. d. n.)

O zaprawach izolacyjnych w ogólności.

(Ciąg dalszy.)

Przy zaprawach sposobu grupy a) musi być stary tynk aż do czystej cegły odarty przyczem należy baczyć na to, by przed użyciem zaprawy z emulzyi bitumicznej mur należycie był zwykłą zimną wodą doskonale zwilżony.

Z grupy b) odznacza się zapalny i bezbarwny passerol tą osobliwą własnością, że nie przyjmuje do siebie żadnej barwy lub zabarwienia, podczas gdy japanit daje się zabarwić i służy jako farba równocześnie.

Nasycone mury takimi środkami okazały się zupełnie odpornemi na działanie kwasów to też naczynia, rury i rynny z tak impregnowanych mas wykonane okazały się nadzwyczaj praktycznymi.

W Niemczech używają trotoarów, wyłożeń wszelkiego rodzaju i pisoary sporządzone z zaprawy z emulzyi bitumicznej.

Ta ostatnia wystawioną była na różnorodne próby, wykonane pod osobistem kierownictwem władz wojskowych w Saarburgu i okazała się nietylko pod względem nieprzemakalności, twardości i spójności pod skierowanym na nią prądem wody o ciśnieniu 6-ciu atmosfer przez przeciąg 4 godzin wytrzymałą, ale nadto wytrzymuje ogrzanie do czerwoności bez uszkodzenia.

Z okazyi co dopiero wspomnianych w czerwcu 1896 przez wojskowe władze budowlane w Saarburgu przeprowadzonych prób z zaprawą z emulzyi bitumicznej stwierdzono komisyjnie, że środek ten posiada następujące idealne zalety, a mianowicie:

1) Absolutną nieprzemakalność.
2) Doskonałą twardość, przyczem nie pęka, nie odpada, nie tworzy rysów i pokonuje zmiany temperatury.
3) Odporność na kwasy i t. p. działanie chemiczne,
4) Izoluje i nasyca wszelkiego rodzaju drzewo, przez co potęguje jego wytrzymałość i chroni od zarazku grzyba,
5) Da się używać przy niskiej temperatudo nieokreślonych granic: misnowicie próba w tym kierunku w roku 1901 w styczniu w miejscowości Dosdana — na budynku w czystem polu, bez jakiegokolwiek okrycia przeprowadzona, podczas 15° mrozu uwieńczona została pomyślnym skutkiem.
6) Z chwilą otwardnięcia wytrzymuje ta zaprawa rozgrzanie do czerwoności nie tracąc na formie lub na własności,
7) Daje się zastosować w miejsce sztucznych fabrykatów z cementu, nawet jako dachówka, przyczem przez odpowiednie zabarwienie uzyskać można niezwykły efekt i można ją polerować,
8) Szczególnie dobrze wiąże się zaprawa emulzyi bitumicznej z murem wszelkiego gatunku, jakoteż z betonem, jeżeli powierzchnia należycie jest oczyszczoną i zwilżoną,
9) znakomicie działa przeciw grzybowi domowemu,
10) Nie poci się i nie wydaje plamistych odcieni,

11) Na ścianach z tej zaprawy sporządzonych utrzymują się wszelkie malowidła po wieczne czasy.

Zalety te są zatwierdzone własnoręcznemi podpisami członków ówczesnej komisyi a to przez królewskiego radcę budowlanego i intendanta p. Gabę, królewskiego radcę budowlanego Fisenna i królewskiego budowniczego p. Siburga, a nadto roboty wykonane tą zaprawą z temisamemi zaletami zostały zatwierdzone przez królewską garnizonową straż budowlaną z podpisami komendanta p. Zschoka. (C. d. n.).

KRONIKA.

Kurs o kulturze torfowisk. Adjunkt rolniczo-chemicznej stacyi doświadczalnej w Wiedniu i kierownik jej oddziału dla kultury torfowisk i ich użytkowania, dr. Bersch, urządza wspólnie z drem W. Zaidlerem z polecenia ministerstwa rolnictwa kurs o kulturze torfowisk i ich eksploatacyi. Kurs odbędzie się w Wiedniu, w miesiącu lipcu. Uczestnicy kursu nie składają żadnych opłat. Zgłoszenia przyjmuje dr. Wilhelm Bersch, Wiedeń II/1, Trunnerstrassę, 3. — Pożądanem jest, aby uczestnicy kursu mieli pewne wiadomości wstępne z historyi naturalnej, względnie z rolnictwa.

Strejk w Jarosławiu. Zaledwie po różnych zatargach minął streik budowlany, wyłonił się strejk lakierników, murarzy i ceglarzy. Wszędzie roboty zaprzestano, do żadnych jednak wybryków nie doszło. W cegielni kręgowej Friedwalda, opuszczonej przez robotników, pracuje sam właściciel z rodziną i najętymi chłopcami wiejskimi pod osłoną żandarmeryi. Kiedy się ta bastówka skończy nie wiadomo, gdyż wszelkie usiłowania ugodowe rozchwiały się. Strejkuje razem około 300 ceglarzy.

Wystawa nowożytnych tkanin i wyrobów ceramicznych zapowiada się z każdym dniem lepiej. Oprócz warsztatów i zakładów przemysłowych zapowiedziało w niej swój udział Towarzystwo „Polskiej sztuki stosowanej“. Sekretarz Towarzystwa p. Jerzy Warchałowski podjął się łaskawie urządzenia osobiście całej jednej sali. Wypełniają ją wyroby p. A. Sikorskiej i J. Piętki z Czernichowa według wzorów dostarczonych im przez artystów-malarzy. Komitet postarał się również o ozdobny afisz artystyczny kompozycyi p. Edwarda Trojanowskiego, który w najbliższych dniach opuści prasę litograficzną. — Przy tej sposobności komitet zwraca się do wszystkich wystawców z uprzejmą prośbą, ażeby przedmioty przeznaczone na wystawę zechcieli niezwłocznie nadsyłać pod adresem Muzeum Narodowego, gdyż urządzenie sal potrwa najmniej tydzień, termin zaś otwarcia wystawy jest nieodwołalny i naznaczony został na dzień 1. czerwca.

Dyrekcya kolei państwowej w Krakowie ogłasza rozprawę ofertową na budowę dwupiętrowego budynku mieszkalnego na stacyi Stróże. Termin do wnoszenia ofert upływa z dniem 15 czerwca godzina 11 przed południem. Bliższych informacyj udzieli Izba handlowa w Krakowie.

Towarzystwo Zaliczk. w Kolbuszowej rozpisuje licytacyę ofertową na wybudowanie własnego domu murowanego o 6 ubikacyach. Kosztorys opiewa około na 20.000 koron. Otwarcie ofert nastąpi dnia 5 czerwca b. r. o godzinie 12 w południe. P. T. Przedsiębiorcy mający chęć starać się o tę budowę mogą przeglądać warunki, plan i kosztorys w biurze Towarzystwa.

Komisya wodociągowa Rady miasta zatwierdziła oferty na dostawę wszystkich materyałów, służących do budowy wodociągu do Zakrzówka (cement od B. Libana i S-ki), postanowiła uzupełnić trzy próbne studnie na Bielanach, wykończyć lewar wzdłuż tych studni i włączyć je do ogólnego wodociągu, a na ten cel uchwaliła kredyt 36.000 koron.

Dyrekcya Towarzystwa zaliczkowego w Jaśle rozpisuje ofertową licytacyę na budowę domu jednopiętrowego w Jaśle. Suma kosztorysowa 48.000 koron. Wadyum $2\frac{1}{2}\%$ sumy ofertowej. Oferty ryczałtowe na całą budowę mają być doręczone Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Jaśle do 27 maja 1905 r. do godziny 12 w południe.

Dyrekcya zastrzega sobie prawo wyboru ofert.

Jasło, dnia 10 maja 1905 r.

Dyrekcya Towarzystwa zaliczk. w Jaśle.

Ogłoszenie licytacyi Zwierzchności gminnej w Ciężkowicach. Niniejszem rozpisuje się licytacyę ofertową na budowę szkoły jednopiętrowej w Ciężkowicach, powiat Chrzanów, stacya kolejowa Ciężkowice, poczta Szczakowa.

Oferty należycie wystawione, podpisane opieczętowane i zawierające wadyum w wysokości 5% zaofiarowanej kwoty wynagrodzenia, wnieść należy najdalej do dnia 31 maja b. r. godzina 12 w południe do Urzędu gminnego w Ciężkowicach, p. Szczakowa.

Budowa ma być wykonaną według planów złożonych w Urzędzie gminnym w Ciężkowicach, gdzie też ogólne i szczegółowe warunki są do przejrzenia. Na żądanie prześle się za złożeniem 2 koron plany i kosztorysy.

Zwierzchność gminna zastrzega sobie prawo własnowolnego rozsądzenia przyjęcia oferty bez względu na wysokość zaoferowanej kwoty.

Rozprawa ofertowa. Dyrekcya kolei państwowej ogłasza: W myśl ogłoszenia, umieszczonego w „Wiener Zeitung“ i w „Gazecie Lwowskiej“, rozpisuje się publiczną rozprawę ofertową na wykonanie budynków magazynów materyałowych w Nowym Sączu. Plany, warunki i inne załączniki można przeglądać lub nabywać od dnia 25 maja w oddziale dla utrzymania kolei i budowy w dyrekcyi krakowskiej. Oferty przyjmuje dyrekcya najpóźniej do 10 czerwca br. godzina 12 w południe. Otwarcie ofert nastąpi tego samego dnia o godzinie $12\frac{1}{2}$ popołudniu.

Ruch budowlany w Krakowie. Rok obecny odznacza się niezwykle ożywionym ruchem budowlanym w naszem mieście. W ostatnich tygodniach ukończono budowę 18 nowych kamienic czynszowych w różnych punktach miasta; — oprócz tego w ostatnich dniach wpłynęło do budownictwa miejskiego plany na budowę nowych domów i po świętach rozpoczną się następujące budowy: wielkiego, jednopiętrowego gmachu przy ul. Karmelickiej, mającego mieścić „Łaźnię ludową“; 3-piętrowego gmachu Towarzystwa technicznego, podług planu architekt p. Odrzywolskiego przy ulicy Podwale (obok budowanej obecnie Akademii handlowej), 3-piętrowej kamienicy p. Ludwika Pietronia przy ulicy Karmelickiej (w miejscu domku starego wójtostwa garbarzy, charakterystycznej budowli z XVIII wieku), 3-piętrowego domu p. Potrzebińskiego przy ulicy Lenartowicza, 3-piętrowego domu p. Koziańskiego, przy ulicy Długiej, 2-piętrowej kamienicy p. Piątkowskiego przy ulicy Ambrożego Grabowskiego, oraz uskutecznioną będzie przebudowa kamienicy pod L. 5 przy ulicy Zyblikiewicza na wielką fabrykę tutek p. Herlicki.

Przebudowa domów w Krakowie. Prezydent Leo zawiadomił na posiedzeniu w d. 14 marca radę miasta, że Namiestnictwo ustanowiło osobną komisyę dla oznaczenia domów mających być przebudowanymi ze względów sanitarnych.

Zatwierdzenie oferty. Rada m. Krakowa na posiedzeniu w dniu 11 maja zatwierdziła ofertę fabryki Bernarda Libana i Spółki w Bonarce na dostawę cementu na potrzeby gminy w ciągu roku 1905.

Roboty publiczne. Rada m. Krakowa na posiedzeniu w d. 11. maja postanowiła uzupełnić wodociąg w Bielanach przez wybudowanie trzech nowych studzien i połączyć je lewarem z obcymi studniami a to wszystko kosztem 36.000 koron.

Kanały i port. W dniu 13 maja doszła do Krakowa wiadomość z Wiednia o utworzeniu w Krakowie ekspozytury dyrekcyi dróg wodnych. Ekspozytura ta będzie się składała z 20 inżynierów i kilkunastu urzędników i sił pomocniczych. Zadaniem jej zaś będzie opracowanie szczegółowych planów i kosztorysów kanalizacyi Wisły pod Krakowem oraz portu, następnie zaś opracowanie szczegółowego projektu kanału miedzy Krakowem a Zatorem.

Domy kolejowe. W krótce dyrekcya kolei w Krakowie przystąpi do studyów (po austryacku) nad sprawą domów dla urzędników i służby kolejowej. Domy te staną gdzieś w obrębie projektowanego wielkiego Krakowa.

Wzorowa gmina. Tym razem przymiotnik „wzorowy“ przysłuża gminie galicyjskiej, co niestety bardzo rzadko się zdarza.

Zasłużyła sobie na ten przymiotnik gmina Albigowa koło Łańcuta, a to dzięki usiłowaniom tamtejszego proboszcza, ks. Antoniego Łyczyńskiego. Gdy kapłan ten w swej parafii osiadł przed osiemnastu laty, zastał zaledwie cztery domy z kominami, reszta to

kurne chałupy. Dziś, dzięki jego usiłowaniom nie ma domu bez komina, a nie należy do rzadkości dom kryty dachówką lub murowany. Misyę cywilizacyjną spełnia w ten sposób, że nie chce poświęcać chat kurnych, a dziewczęta namawia, by tak długo nie wychodziły za mąż, dopokąt ich wybrany nie pokryje chałupy dachówką. Obecnie w gminie istnieje szkoła koszykarska, a postanowiono zdrenować grunta włościańskie. Celem uzyskania materyału budowlanego i drenów po cenie przystępnej, włościanie zakładają cegielnię, a motor w zimie będzie obsługiwał równocześnie i obok powstający młyn. Celem przeprowadzenia tych zadań zawiązała się spółka przemysłowo-rolnicza w Albigowej, do której przystąpiło już 195 włościan z kapitałem 8.500 koron.

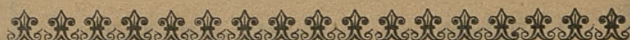
Bodaj to takich więcej!

Nowe biuro pośrednictwa pracy. Krakowskie koło absolwentów wyższych szkół przemysłowych założyło biuro, mające na celu pośredniczenia między członkami a pracodawcami w obsadzeniu wolnych posad. Biuro to z gotowością ofiaruje usługi dla pracodawców bezinteresowne, przyjmując na siebie czynność ogłaszania wakantów, porozumiewania się z petentami i t. p. — Adres biura jest: A. Żurek, Kraków, ulica Dajwór L. 31.

Szkoły przemysłowe i rzemieślnicze w Prusach. O szybkim rozwoju i wysokim stanie obecnym szkół niższych technicznych w Prusach świadczą liczby następujące. Takich szkół państwowych lub wspomaganych przez skarb było w r, 1800—686, w r. 1890—1334, w r. 1900—1774, w r. 1904—2064. Skarb na szkoły te wydatkował okrągło: w r. 1880—300.000 marek, w r. 1890—2,300 000 marek, w r. 1900—5,380.000 m., w r. 1904—7,400.000 marek.

Przedsiębiorstwo robót izolacyjno-betonowych i handel artykułów przeciw wilgoci

M. FRANZ

Dostawca dla rządowych Władz budowlanych w Astro-Węgrzech poleca patent: **„Emulzyę bitumiczną“** czyli zaprawę (tynk) izolacyjną przeciw wilgoci i grzybowi domowemu, oraz patent: **„Passerol“** czyli substancyę przeciw wilgoci kondensacyjnej i rysom betonowym, jako płyn do powlekania ścian.

Artykuły te są bez konkurencyi, niezawodne i przez najwyższe Władze budowlane Europy dla budowli wodnych i lądowych akceptowane; wielokrotnie premiowane i od wielu lat wypróbowane, — zapobiegające wszelkim przez wpływy atmosferyczne lub chemiczne powstałym objawom.

Jedyne, idealne i uniwersalne środki, dające się użyć wszędzie, bez podgrzewania, w każdej porze roku, bez względu na pogodę i bez potrzeby fachowych zdolności.

Pierwszorzędne, ogniotrwałe i specyalne środki, dla fabrykacyi naczyń, posadzek itp. wyrobów z cementu, powitano z wielkim entuzyazmem przez fabryki cementu i wyrobów betonowych; wiążących się z innemi materyałami wybornie.

Prawdziwa kopalnia złota dla P. P. Architektów, Obywateli i Budowniczych, bo pieniądz wyłożony nie idzie na marne. Wiecznie trwały skutek — oszczędzający miliony.

Na dowód naprowadzonych okoliczności przesyła powyższa firma chętnie próbki swych artykułów wraz z dokładnym opisem sposobów zastosowania i cennikiem każdemu na żądanie gratis, oraz służy fachową poradą, kosztorysem lub ofertą i przeprowadza roboty własnym personalem pod gwarancyą.

Zamówienia przyjmuje Administracya Przeglądu ceramicznego. 3—24—8

BADANIA

MATERYAŁÓW SUROWYCH:

gliny;
piasku;
wapna;
marglu;
gipsu;
i t. p.

przeprowadza i opinie co do zużytkowania wydaje 4—24—9

Laboratoryum techniczne.

Podgórze św. Floryana 5.

POTRZEBNY KIEROWNIK

do małej fabryki parowej dachówek w Galicyi. 37—0—1

Zgłoszenia tylko pisemne pod: **Bież. w Redakcyi.**

25—19—4 DOSTARCZAM

Glinkę ogniotrwałą

o składzie:

krzemionki 57.26%, tlenku glinu i żelaza 31.08%, tlenku magnu 1.51%, strata przez wyżarz. 8.70%.

Cena za wagon loco Trzebinia 60 koron
„ „ „ „ Kraków 74 „

Wiadomość W Redakcyi.

Krakow. Gazownia Miejska

Nr. Telefonu: Zakładu 72, Filii 198, Sklepu 345.

Poleca Szan. Publiczności 29—24—3

Smołę gazową (ter)

do utrwalania drzewa jako to: słupów parkanowych, wiązań mostowych, poręczy, dachów gontowych, oraz do smołowania dachówek, zwłaszcza cementowych.

Koks gazowy

gruby do kuźni i osuszania, łamany na opał.

Redaktor odpowiedzialny: Inżynier Karol Rolle. Druk W. Poturalskiego w Podgórzu